

Forslag til Rådets rammeafgørelse om bekæmpelse af racisme og fremmedhad

(2002/C 75 E/17)

KOM(2001) 664 endelig udg. — 2001/0270(CNS)

(Forelagt af Kommissionen den 29. november 2001)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

at der gennemføres en omfattende og klar lovgivning for at bekæmpe racisme og fremmedhad effektivt.

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, særlig artikel 29, artikel 31 og artikel 34, stk. 2, litra b),

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Racisme og fremmedhad er direkte krænkelse af principperne om frihed, demokrati, respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder samt retsstatsprincippet, der alle er principper, som Den Europæiske Union bygger på, og som medlemsstaterne har til fælles.
- (2) I Rådets og Kommissionens handlingsplan for, hvorledes Amsterdam-traktatens bestemmelser om indførelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed bedst kan gennemføres ⁽¹⁾, konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tammerfors den 15. og 16. oktober 1999 ⁽²⁾, Europa-Parlamentets beslutning af 20. september 2000 ⁽³⁾ og Kommissionens meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet om den halvårslige ajourføring af resultattavlen vedrørende fremskridt hen imod oprettelsen af et område med »frihed, sikkerhed og retfærdighed« i EU ⁽⁴⁾ kræves det, at der gøres en indsats på dette område.
- (3) Fælles aktion 96/443/RIA af 15. juli 1996 vedtaget af Rådet på grundlag af artikel K.3 i traktaten om Den Europæiske Union, om bekæmpelse af racisme og fremmedhad ⁽⁵⁾ skal efterfølges af yderligere lovgivningsinitiativer, der opfylder behovet for yderligere indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning og administrative bestemmelser og for at fjerne hindringerne for et effektivt retligt samarbejde, som især skyldes forskellene mellem medlemsstaternes lovgivningsmæssige fremgangsmåder.
- (4) Ifølge evalueringen af den fælles aktion fra 1996 og det arbejde, der er udført i andre internationale fora, såsom Europarådet, er der stadig problemer med det retlige samarbejde, og der er derfor behov for at forbedre medlemsstaternes straffelovgivning yderligere for at sikre, at der gennemføres en omfattende og klar lovgivning for at bekæmpe racisme og fremmedhad effektivt.
- (5) Det er nødvendigt at definere en fælles strafferetlig tilgang i EU til fænomenet racisme og fremmedhad for at sikre, at de samme handlinger udgør lovovertrædelser i alle medlemsstaterne, og at der findes straffe og sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelserne og har afskrækkende virkning for fysiske og juridiske personer, der har begået eller er ansvarlige for sådanne lovovertrædelser.
- (6) Racistiske og fremmedfjendske motiver skal betragtes som en skærpende omstændighed ved udmålingen af straffen for almindelige lovovertrædelser. Det vil udgøre et direkte svar til gerningsmændene til sådanne lovovertrædelser og have afskrækkende virkning.
- (7) En lovovertrædelse vedrørende racisme og fremmedhad, der er begået under udøvelsen af en erhvervsaktivitet, skal betragtes som en skærpende omstændighed, da den indebærer misbrug og er særlig forkastelig.
- (8) Det skal sikres, at efterforskning og retsforfølgning af lovovertrædelser, der involverer racisme og fremmedhad, ikke afhænger af anmeldelser eller anklager fra ofre, som ofte er særligt sårbare og viger tilbage for at anlægge sag.
- (9) Det retlige samarbejde i kriminalsager skal fremmes for at bekæmpe racistiske og fremmedfjendske lovovertrædelser mere effektivt ved at indføre klare regler om jurisdiktion og udlevering.
- (10) Der skal enten oprettes operationelle kontaktpunkter med henblik på udveksling af oplysninger, eller de eksisterende samarbejds mekanismer skal udnyttes på en passende måde.
- (11) Alle medlemsstaterne har ratificeret Europarådets konvention af 28. januar 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger. De personoplysninger, der behandles i forbindelse med gennemførelsen af denne rammeafgørelse, vil blive beskyttet i overensstemmelse med konventionens principper.

⁽¹⁾ EFT C 19 af 23.1.1999, s. 1.⁽²⁾ <http://ue.eu.int/da/Info/eurocouncil/>⁽³⁾ EFT C 146 af 17.5.2001, s. 110.⁽⁴⁾ KOM(2000) 782 endelig.⁽⁵⁾ EFT L 185 af 24.7.1996, s. 5.

(12) Da målsætningerne om at sikre, at racisme og fremmedhad i alle medlemsstaterne straffes med sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning, og om at forbedre og fremme det retlige samarbejde ved at fjerne eventuelle hindringer, ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne alene, idet reglerne skal være fælles og forenelige med hinanden, og målsætningerne derfor bedre kan gennemføres på EU-plan, kan EU vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. EU-traktatens artikel 2 og EF-traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, der er omhandlet i sidstnævnte artikel, går denne rammeafgørelse ikke videre end til, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.

(13) Denne rammeafgørelse berører ikke Det Europæiske Fællesskabs beføjelser.

(14) Fælles aktion 96/443/RIA skal ophæves, da den med vedtagelsen af Amsterdam-traktaten, Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse⁽¹⁾, og denne rammeafgørelse er blevet forældet.

(15) I denne rammeafgørelse overholdes de grundlæggende rettigheder og principper, som bl.a. anerkendes i den europæiske menneskerettighedskonvention, særlig artikel 10 og 11, og i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, særlig kapitel II og VI —

TRUFFET FØLGENDE RAMMEAFGØRELSE:

Artikel 1

Indhold

Denne rammeafgørelse fastlægger bestemmelser om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning og administrative bestemmelser og om tættere samarbejde mellem de retlige og andre myndigheder i medlemsstaterne med hensyn til lovovertrædelser, der involverer racisme og fremmedhad.

Artikel 2

Anvendelsesområde

Denne rammeafgørelse finder anvendelse på lovovertrædelser, der involverer racisme og fremmedhad, og som begås:

- a) på medlemsstaternes område, eller
- b) af personer, der er statsborgere i en medlemsstat, når handlingen berører enkeltpersoner eller grupper i den pågældende stat, eller

- c) til gavn for en juridisk person med hjemsted i en medlemsstat.

Artikel 3

Definitioner

I denne rammeafgørelse forstås ved:

- a) »racisme og fremmedhad«: den overbevisning, at race, hudfarve, afstamning, religion eller tro eller national eller etnisk oprindelse er en faktor, der giver anledning til fjendtlighed over for enkeltpersoner eller grupper
- b) »racistisk eller fremmedfjendsk gruppe«: en struktureret sammenslutning af en vis varighed, bestående af mere end to personer, som handler i forening med henblik på at begå de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 4, litra a)-e)
- c) »juridisk person«: enhver enhed, der har en sådan status i henhold til den nationale lovgivning, der finder anvendelse, dog ikke stater og andre offentlige organer under udøvelsen af offentligretlige beføjelser samt offentligretlige internationale organisationer.

Artikel 4

Lovovertrædelser vedrørende racisme og fremmedhad

Medlemsstaterne sikrer, at følgende forsætlige handlinger er strafbare, uanset hvordan de begås:

- a) offentlig tilskyndelse til vold eller had med racistisk og fremmedfjendsk sigte eller til enhver anden racistisk eller fremmedfjendsk handling, der kan volde de berørte enkeltpersoner eller grupper væsentlig skade
- b) offentlige fornærmelser eller trusler mod enkeltpersoner eller grupper med racistisk eller fremmedfjendsk sigte
- c) offentligt forsvar, med racistisk eller fremmedfjendsk sigte, for folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser som defineret i artikel 6, 7 og 8 i Statutten for Den Internationale Straffedomstol
- d) offentlig benægtelse eller bagatellisering af de forbrydelser, der er defineret i artikel 6 i chartret for den internationale militærdomstol, der er knyttet som bilag til London-aftalen af 8. april 1945, på en måde, der kan forstyrre den offentlige fred
- e) offentlig udbredelse eller udsendelse af skrifter, billeder eller andet materiale, som indeholder racistiske eller fremmedfjendske tilkendegivelser

⁽¹⁾ EFT L 180 af 19.7.2000, s. 22.

- f) ledelse af, støtte til eller deltagelse i en racistisk eller fremmedfjendsk gruppes aktiviteter med henblik på at bidrage til organisationens kriminelle virksomhed.

Artikel 5

Anstiftelse, medvirken, tilskyndelse og forsøg

Medlemsstaterne sikrer, at anstiftelse af, medvirken til, tilskyndelse til og forsøg på at begå en af de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 4, er en strafbar handling.

Artikel 6

Straffe og sanktioner

1. Medlemsstaterne sikrer, at de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 4 og 5, straffes med sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelserne og har afskrækkende virkning.

2. Hver medlemsstat træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 4, litra b)-e), i hvert fald i alvorlige tilfælde straffes med frihedsstraf, som kan medføre udlevering eller overgivelse.

3. Hver medlemsstat træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 4, litra a) og f), straffes med frihedsstraf med et strafmaksimum på mindst to år.

4. Medlemsstaterne sikrer, at der i forbindelse med de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 4 og 5, kan idømmes supplerende eller alternative sanktioner, såsom samfundstjeneste eller deltagelse i kurser, fratagelse af visse borgerlige eller politiske rettigheder eller offentliggørelse af hele eller en del af en dom.

5. Medlemsstaterne sikrer, at der i forbindelse med de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 4 og 5, kan idømmes bøder eller accepteres betalinger til velgørende formål.

6. Medlemsstaterne sikrer beslaglæggelse og konfiskation af alle materialer eller redskaber, som er anvendt til at begå de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 4 og 5, og udbytte fra disse lovovertrædelser.

Artikel 7

Skærpende omstændigheder for racistiske lovovertrædelser

Medlemsstaterne sikrer, at straffen kan skærpes i de tilfælde, hvor gerningsmanden til de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 4 og 5, handler under udøvelsen af en erhvervsaktivitet, og offeret er afhængigt af denne aktivitet.

Artikel 8

Racistiske og fremmedfjendske motiver

Medlemsstaterne sikrer, at racistiske og fremmedfjendske motiver kan betragtes som skærpende omstændigheder ved strafudmålingen for andre lovovertrædelser end dem, der er nævnt i artikel 4 og 5.

Artikel 9

Juridiske personers ansvar

1. Medlemsstaterne sikrer, at juridiske personer kan drages til ansvar for de handlinger, der er nævnt i artikel 4 og 5, når de er begået på deres vegne af en hvilken som helst person, der handler som enkeltperson eller som medlem af et organ under den juridiske person, og som har en ledende stilling inden for den juridiske person baseret på:

- a) beføjelse til at repræsentere den juridiske person, eller
- b) beføjelse til at træffe beslutninger på den juridiske persons vegne, eller
- c) beføjelse til at udøve kontrol inden for den juridiske person.

2. Ud over de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, sikrer medlemsstaterne, at en juridisk person kan drages til ansvar, hvor manglende opsyn eller kontrol fra en i stk. 1 omhandlet persons side har gjort det muligt for en person underlagt den juridiske person at begå de handlinger, der er nævnt i artikel 4 og 5, på den juridiske persons vegne.

3. Juridiske personers ansvar i henhold til stk. 1 og 2 udelukker ikke retsforfølgning af fysiske personer, der begår de lovovertrædelser eller de handlinger, der er nævnt i artikel 4 og 5.

Artikel 10

Sanktioner over for juridiske personer

1. Medlemsstaterne sikrer, at der over for en juridisk person, der drages til ansvar i henhold til artikel 9, stk. 1, kan iværksættes sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelserne og har afskrækkende virkning, herunder bødestraf eller administrativt idømte bøder, og som kan indbefatte andre sanktioner som f.eks.:

- a) udelukkelse fra offentlige ydelser eller støtte
- b) midlertidigt eller varigt forbud mod at udøve erhvervsaktiviteter
- c) anbringelse under retsligt opsyn
- d) likvidation efter retskendelse
- e) midlertidig eller permanent lukning af forretningssteder, der er blevet brugt til at begå lovovertrædelser.

2. Medlemsstaterne sikrer, at en juridisk person, der drages til ansvar i henhold til artikel 9, stk. 2, kan pålægges sanktioner eller foranstaltninger, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning.

Artikel 11

Iværksættelse af retsforfølgning

Hver medlemsstat sikrer, at efterforskningen eller retsforfølgningen af de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 4 og 5, ikke afhænger af anmeldelsen eller anklagen fra et offer for lovovertrædelsen, i hvert fald i tilfælde, hvor de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 4, litra a), e) og f), er begået på dens område.

Artikel 12

Jurisdiktion

1. Hver medlemsstat fastlægger sin jurisdiktion i forbindelse med de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 4 og 5, når lovovertrædelsen er begået:

- a) helt eller delvis på dens område, eller
- b) af en af dens statsborgere, og handlingen berører enkeltpersoner eller grupper i den pågældende stat, eller
- c) på vegne af en juridisk person, der har sit hjemsted på den pågældende medlemsstats område.

2. Ved fastsættelsen af jurisdiktion i overensstemmelse med stk. 1, litra a), sikrer hver medlemsstat, at dens jurisdiktion omfatter de tilfælde, hvor lovovertrædelsen begås via et informationssystem, og hvor:

- a) lovovertræderen begår lovovertrædelsen, mens han fysisk opholder sig på dens område, uanset om lovovertrædelsen involverer racistisk materiale, der er oplagret i et informationssystem på dens område
- b) lovovertrædelsen involverer racistisk materiale, der er oplagret i et informationssystem på dens område, uanset om lovovertræderen begår lovovertrædelsen, mens han fysisk opholder sig på dens område.

3. En medlemsstat kan beslutte, at den ikke eller kun i særlige tilfælde eller under særlige omstændigheder vil anvende bestemmelsen om jurisdiktion i stk. 1, litra b) og c).

4. Medlemsstater, der beslutter at anvende stk. 3, underretter Generalsekretariatet for Rådet og Kommissionen herom, om nødvendigt med angivelse af de særlige tilfælde eller omstændigheder, hvor beslutningen gælder.

Artikel 13

Udlevering og retsforfølgning

1. En medlemsstat, som i henhold til sin lovgivning ikke udleverer sine egne statsborgere, fastlægger sin jurisdiktion i forbindelse med de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 4 og 5, når de begås af medlemsstatens egne statsborgere på en anden medlemsstats område.

2. Hver medlemsstat skal, når en af dens statsborgere er sigtet for i en anden medlemsstat at have begået en lovovertrædelse som omhandlet i artikel 4 og 5, og den ikke udleverer den pågældende til den anden medlemsstat udelukkende under henvisning til vedkommendes nationalitet, forelægge sagen for sine kompetente myndigheder, for at der kan indledes retsforfølgning, hvis der er anledning hertil.

For at gøre det muligt at iværksætte en retsforfølgning oversender den medlemsstat, hvori lovovertrædelsen er begået, alle relevante akter, oplysninger og bevismidler vedrørende lovovertrædelsen til de kompetente myndigheder i den anden stat i overensstemmelse med fremgangsmåden i artikel 6, stk. 2, i den europæiske konvention af 13. december 1957 om udlevering af lovovertrædere. Den begærende medlemsstat skal underrettes om iværksættelsen af retsforfølgningen og om resultaterne heraf.

3. I denne artikel skal begrebet »statsborgere« i en medlemsstat fortolkes i overensstemmelse med den pågældende stats eventuelle erklæring i henhold til artikel 6, stk. 1, litra b) og c), i den europæiske konvention om udlevering af lovovertrædere.

Artikel 14

Politiske forbrydelser

Hver medlemsstat sikrer, at de lovovertrædelser, der er nævnt i artikel 4 og 5, ikke betragtes som politiske forbrydelser, der begrunder afvisning af en anmodning om gensidig retshjælp eller udlevering.

Artikel 15

Udveksling af oplysninger

1. Medlemsstaterne udpeger operationelle kontaktpunkter eller kan anvende eksisterende operationelle netværk til udveksling af oplysninger og til andre kontakter mellem medlemsstaterne med henblik på anvendelsen af denne rammeafgørelse.

2. Hver medlemsstat underretter Generalsekretariatet for Rådet og Kommissionen om sine operationelle kontaktpunkter eller sin operationelle struktur med henblik på anvendelsen af stk. 1. Generalsekretariatet videreformidler disse oplysninger til de øvrige medlemsstater.

3. Når en medlemsstat råder over oplysninger om, at der på dens område opbevares materiale, der indeholder racistiske og fremmedfjendske tilkendegivelser, som er beregnet til udbredelse eller udsendelse i en anden medlemsstat, fremlægger den disse oplysninger for den anden medlemsstat for at gøre det muligt for denne i overensstemmelse med den dér gældende lovgivning at iværksætte en retsforfølgning eller foretage konfiskation. Til det formål kan de operationelle kontaktpunkter, der er nævnt i stk. 1, anvendes.

Artikel 16

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme denne rammeafgørelse senest den 30. juni 2004.

2. De sender Generalsekretariatet for Rådet og Kommissionen teksten til de love og administrative bestemmelser, de vedtager, samt oplysninger om eventuelle andre foranstaltninger, de træffer for at efterkomme denne rammeafgørelse.

3. På grundlag heraf fremlægger Kommissionen senest den 30. juni 2005 en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af denne rammeafgørelse, eventuelt ledsaget af lovgivningsforslag.

4. Rådet vurderer, i hvilket omfang medlemsstaterne har efterkommet denne rammeafgørelse.

Artikel 17

Ophævelse af fælles aktion 96/443/RIA

Fælles aktion 96/443/RIA ophæves.

Artikel 18

Ikrafttræden

Denne rammeafgørelse træder i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.